

2.1.8.1. Przerzutniki monostabilne: UCA64121N, UCY74121N

Monolityczny układ scalony UCA64121N lub UCY74121N zawiera przerzutnik monostabilny wyzwalany dodatnim lub ujemnym zboczem przebiegu wejściowego. Przerzutnik jest wyzwalany ujemnym zboczem sygnału przyłożonego na jedno lub oba wejścia A_1 , A_2 jeśli na wejściu B jest stan wysoki.

Wyzwalanie przerzutnika dodatnim zboczem sygnału przyłożonego na wejściu B następuje gdy na jednym lub obu wejściach A_1 , A_2 występuje stan niski.

Działanie logiczne przerzutnika określa tabela stanów. W obwodzie wejścia B zastosowano układ Schmitta, dzięki czemu przerzutnik może być wyzwalany sygnałem wolnozmiennym o szybkości narastania nie mniejszej niż 1 V/s przy zachowaniu typowej wartości ($1,2 \text{ V}$) odporności na zakłócenia, natomiast szybkość opadania zbocza impulsu wyzwalającego na wejściach A_1 , A_2 powinna być nie mniejsza niż $1 \text{ V}/\mu\text{s}$. Typowa wartość napięcia histerezy dla wejścia B wynosi $U_h = U_{T+} - U_{T-} = 0,2 \text{ V}$.

Czas trwania impulsu wyjściowego jest niezależny od sygnału wyzwalającego i jest określony tylko przez wartości użytych elementów $C_T R_T$ zgodnie z zależnością: $t_w = C_T R_T \ln 2$. Czas trwania impulsu

wyjściowego może zmieniać się w zakresie $40 \text{ ns} \div 40 \text{ s}$.

Układ scalony UCA64121N lub UCY74121N ma wewnętrzną rezystancję $R_i \cong 2 \text{ k}\Omega$, włączoną między wyprowadzeniem 9 i 11.

Bez elementów zewnętrznych ale przy wykorzystaniu rezystora wewnętrznego (połączone wyprowadzenie 9 z 14 i wyprowadzenia 10 i 11 otwarte) otrzymuje się typowy czas trwania impulsu wyjściowego $t_w = 30 \text{ ns}$. Aby otrzymać impuls wyjściowy o większym czasie trwania należy dołączyć kondensator zewnętrzny pomiędzy wyprowadzenie 10 (plus) i wyprowadzenie 11.

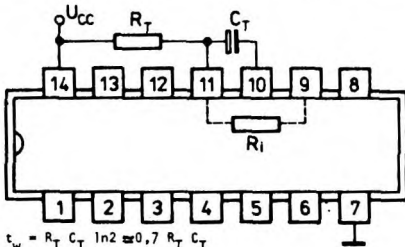
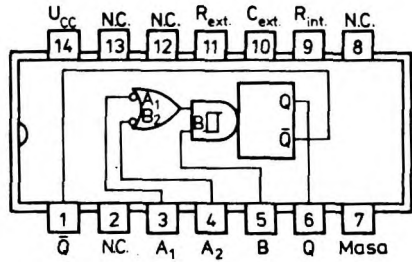
Impulsy wyjściowe o zmienionym płynnie czasie trwania można uzyskać włączając potencjometr pomiędzy wyprowadzenia 9 i 14.

Aby otrzymać impulsy wyjściowe o dużej dokładności i stabilności czasu trwania należy włączyć wysokostabilny rezystor R_T pomiędzy wyprowadzenia 11 i 14 oraz zewnętrzny wysokostabilny kondensator C_T między wyprowadzenia 10 i 11. Wyprowadzenie 9 pozostaje otwarte. Typowe zależności czasu trwania impulsu wyjściowego od wartości elementów C_T , R_T przedstawiają wykresy.

Tabela stanów

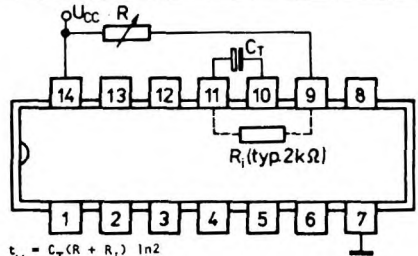
Wejścia		Wyjścia	
A ₁	A ₂	B	Q
L	X	H	L
X	L	H	L
X	X	L	L
H	H	X	L
H	L	H	L
L	X	L	L
X	L	L	L

H = stan wysoki, L = stan niski, X = stan dowolny
 ↗ = zmiana stanu z niskiego na wysoki,
 ↘ = zmiana stanu z wysokiego na niski
 ▭ = impuls dodatni,
 ▮ = impuls ujemny.

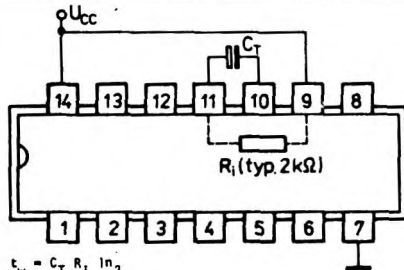
$$t_w = R_T C_T \ln 2 \approx 0,7 R_T C_T$$

Dołączenie elementów R_T C_T

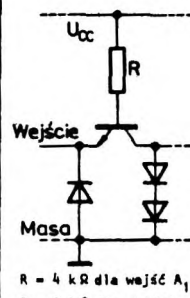
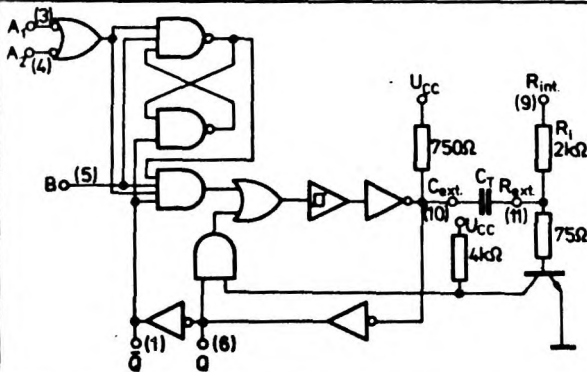
$$t_w = C_T (R + R_i) \ln 2$$

Dołączenie elementów C_T R $R_i = R + R_i$

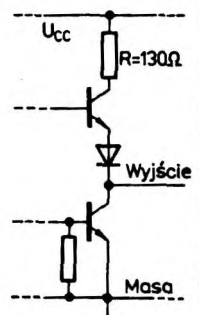

$$t_w = C_T R_i \ln 2$$

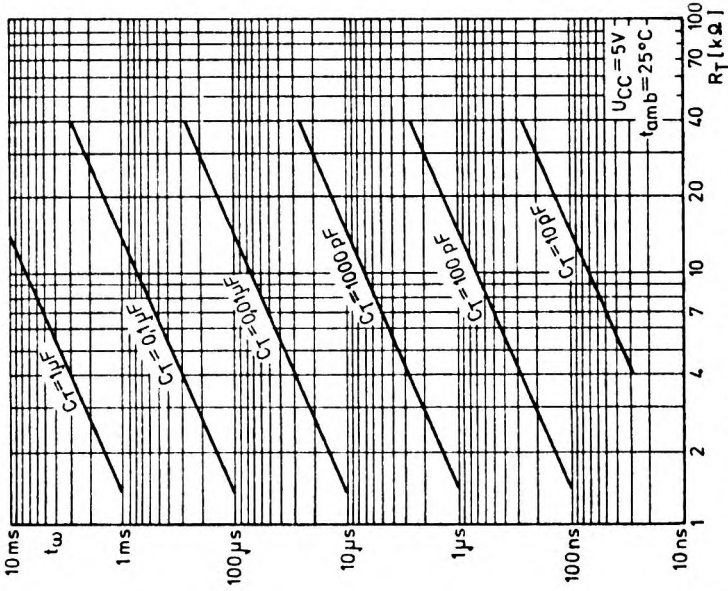
Dołączenie elementów C_T $R_i = R_T = R_i$

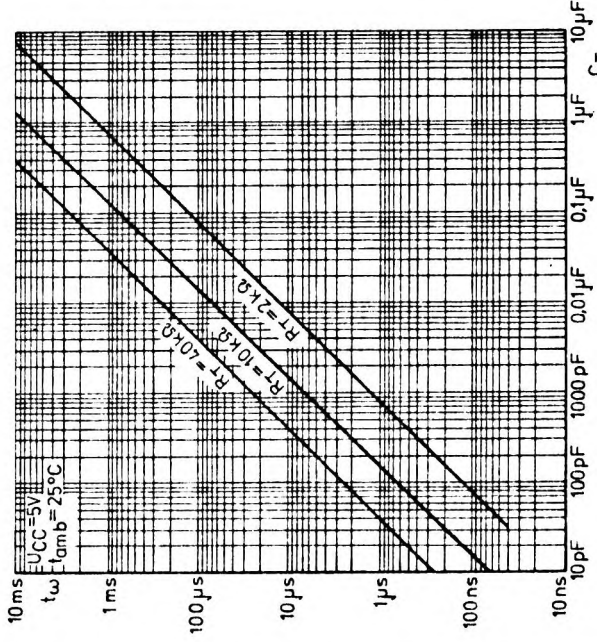
$R = 4 \text{ k}\Omega$ dla wejść A_1, A_2
 $R = 2 \text{ k}\Omega$ dla wejścia B
 Uproszczony schemat obwodu każdego wejścia

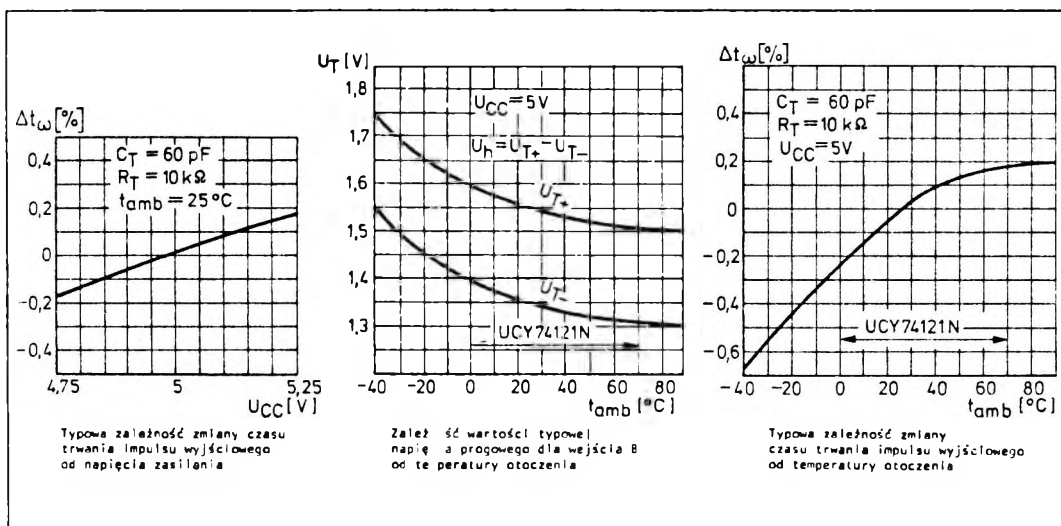
Typowy schemat obwodu każdego wyjścia

Typowa zależność czasu trwania impulsu wyjściowego od wartości R_T .

Typowa zależność czasu trwania impulsu wyjściowego od pojemności C_T .

Zalecane warunki pracy

Parametry		Wartość			Jednostki	
		min	nom	max		
Nazwa		Symbol				
Napięcie zasilania		U_{CC}	4,75	5,0	5,25	V
Obciążalność każdego wyjścia w stanie	niskim	N_L		10		s.o.l.
	wysokim	N_H		20		
Obciążenie wnoszone przez wejścia	A_1, A_2			1		s.o.l.
	B			2		
Szybkość narastania lub opadania zboczy impulsów wejściowych	A_1, A_2	t_{1HL}		1		V/ μs
	B	t_{1LH}		1		V/s
Czas trwania impulsu wejściowego		t_w	50			ns
Rezystancja zewnętrzna		R_T	1,4	40		k Ω
Pojemność zewnętrzna		C_T	0	1000		μF
Współczynnik wypełnienia	$R_T = 2 \text{ k}\Omega$			67		%
	$R_T = 40 \text{ k}\Omega$			90		
Zakres temperatury otoczenia	UCA64121N	t_{amb}	-40	85		$^\circ\text{C}$
	UCY74121N		0	70		

Przerzutnik charakteryzuje się bardzo małymi zmianami czasu trwania impulsu wyjściowego przy zmianach napięcia zasilania i temperatury otoczenia. Typowe zależności zmiany czasu trwania impulsu

wyjściowego od temperatury otoczenia lub napięcia zasilania przedstawiają wykresy.

Układy UCA64121N i UCY74121N produkowane są w obudowach plastikowych A49B(CE70).

Wartości dopuszczalne parametrów

Parametry		Wartość		Jednostki
Nazwa	Symbol	min	max	
Napięcie zasilania	U_{CC}		7	V
Napięcie wejściowe	U_I		5,5	V
Ujemny prąd wejściowy	$-I_I$		12	mA
Zakres temperatury przechowywania	t_{110}	-55	125	°C

Parametry dynamiczne przy $U_{CC} = 5$ V, $t_{amb} = 25^\circ\text{C}$

Parametry		Wartość			Jednostki	Warunki pomiaru	Układ pomiarowy
Nazwa	Symbol	min	typ	max			
Czas propagacji sygnału do stanu niskiego na wyjściu Q od wejścia B	t_{PHL}	20	40	65	ns	$C_T = 80$ pF R_{int} do U_{CC}	G
Czas propagacji sygnału do stanu wysokiego na wyjściu Q od wejścia B	t_{PLH}	15	35	55	ns		
Czas propagacji sygnału do stanu niskiego na wyjściu Q od wejść A_1, A_2	t_{PHL}	30	50	80	ns		H
Czas propagacji sygnału do stanu wysokiego na wyjściu Q od wejść A_1, A_2	t_{PLH}	25	45	70	ns		
Czas trwania impulsu wyjściowego bez użycia pojemności zewnętrznej	t_w	20	30	50	ns	$C_T = 0$ R_{int} do U_{CC}	H
Czas trwania impulsu wyjściowego przy użyciu rezystora wewnętrznego	t_w	70	110	150	ns	$C_T = 80$ pF R_{int} do U_{CC}	
Czas trwania impulsu wyjściowego przy użyciu rezystora zewnętrznego	t_w	480		640	ns	$C_T = 100$ pF $R_T = 10$ kΩ	
		6	7	8	ms	$C_T = 1$ μF $R_T = 10$ kΩ	

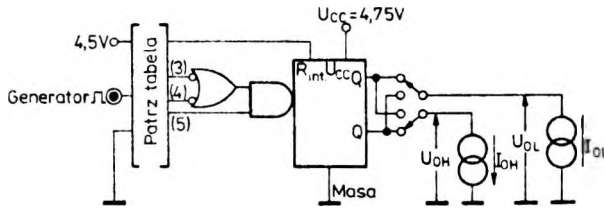
Parametry statyczne

(Jeżeli nie podano inaczej — w pełnym zakresie temperatury otoczenia)

Parametry		Wartość			Jedno- stki	Warunki pomiaru	Układ pomiarowy
		Nazwa	Sym- bol	min			
Napięcie progowe zbocza narastającego dla wejścia A		U_{T+}	1,4	2	V	$U_{CC} = 4,75 \text{ V}$	
Napięcie progowe zbocza opadającego dla wejścia A		U_{T-}	0,8	1,4	V	$U_{CC} = 4,75 \text{ V}$	
Napięcie progowe zbocza narastającego dla wejścia B		U_{T+}	1,55	2	V	$U_{CC} = 4,75 \text{ V}$	
Napięcie progowe zbocza opadającego dla wejścia B		U_{T-}	0,8	1,35	V	$U_{CC} = 4,75 \text{ V}$	
Ujemne napięcie wejściowe		$-U_I$		1,5	V	$U_{CC} = 4,75 \text{ V}$ $I_I = -12 \text{ mA}$ $t_{amb} = 25^\circ\text{C}$	F
Prąd wejściowy w stanie niskim dla wejść	A_1, A_2	I_{IL}		-1,6	mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$ $U_I = 0,4 \text{ V}$	B
	B			-3,2			
Prąd wejściowy w stanie wysokim dla wejść:	A_1, A_2	I_{IH}		40	μA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$ $U_I = 2,4 \text{ V}$	C
	B			80			
	każdego wejścia			1	mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$ $U_I = 5,5 \text{ V}$	
Napięcie wyjściowe w stanie niskim		U_{OL}	0,2	0,4	V	$I_{OL} = 16 \text{ mA}$	A
Prąd wyjściowy w stanie niskim		I_{OL}		16	mA	$U_{OL} \leq 0,4 \text{ V}$	
Napięcie wyjściowe w stanie wysokim		U_{OH}	2,4	3,4	V	$I_{OH} = -800 \mu\text{A}$	A
Prąd wyjściowy w stanie wysokim		I_{OH}		-800	μA	$U_{OH} \geq 2,4 \text{ V}$	
Zwarciovyy prąd wyjściowy ²⁾		I_{OS}	-18	-55	mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$	D
Prąd zasilania w czasie	spoczynku	I_{CC}	13	25	mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$	E
	generacji		23	40			E

Wartości typowe podane są przy $U_{CC} = 5 \text{ V}$, $t_{amb} = 25^\circ\text{C}$

Pomiary parametrów statycznych

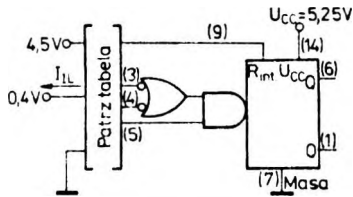

Układ pomiarowy A. Pomiar U_{OL} i U_{OH} .

Tabela napięć wejściowych przy pomiarach U_{OL} i U_{OH}

Napięcia na wejściach [V]			R_{int}	Pomiar U_{OL} na wyjściu	Pomiar U_{OH} na wyjściu
A ₁	A ₂	B			
0	0	0	4,5	Q	Q
0	0	1		Q	Q

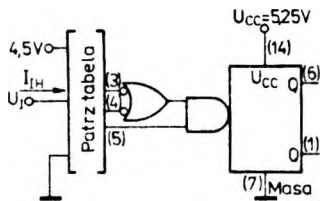
1 = impuls do stanu wysokiego
 1 = zmiana napięcia od 4,5 V do zera

Układ pomiarowy B. Pomiar I_{IL}

Tabela napięć wejściowych przy pomiarach I_{IL}

Napięcia na wejściach [V]			R_{int}	wejście badane
A ₁	A ₂	B		
0,4	4,5	0		A ₁
4,5	0,4	0		A ₂
0	0	0,4	4,5	B

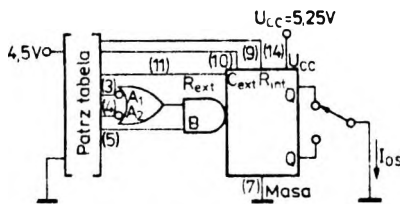

Układ pomiarowy C. Pomiar I_{IH}

Tabela napięć wejściowych przy pomiarach I_{IH}

Napięcia na wejściach [V]			wejście badane
A ₁	A ₂	B	
U_1^a	0	0	A ₁
0	U_1^b	0	A ₂
4,5	4,5	U_1^a	B

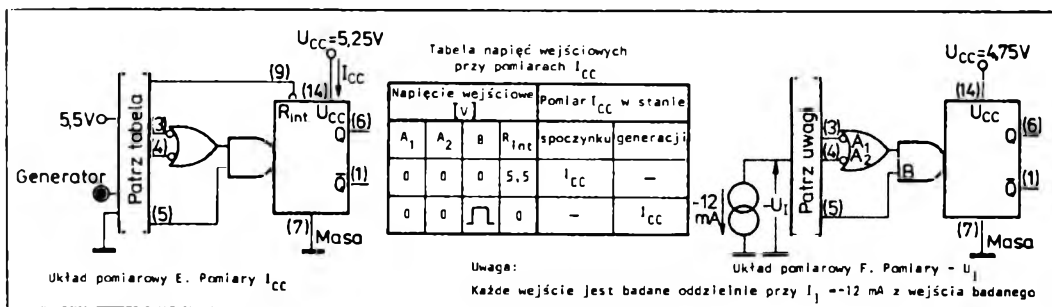
a - wartość napięcia na wejściu badanym wynosił: a) $U_1 = 2,4$ V b) $U_1 = 5,5$ V

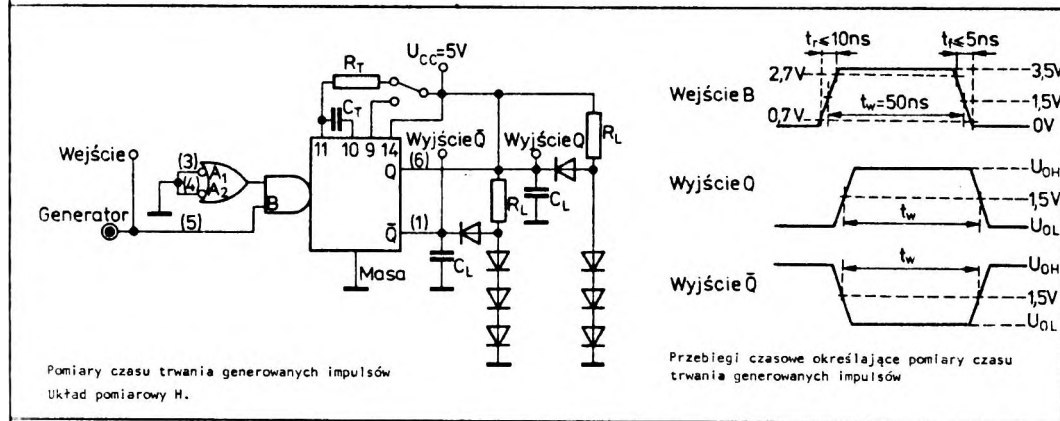
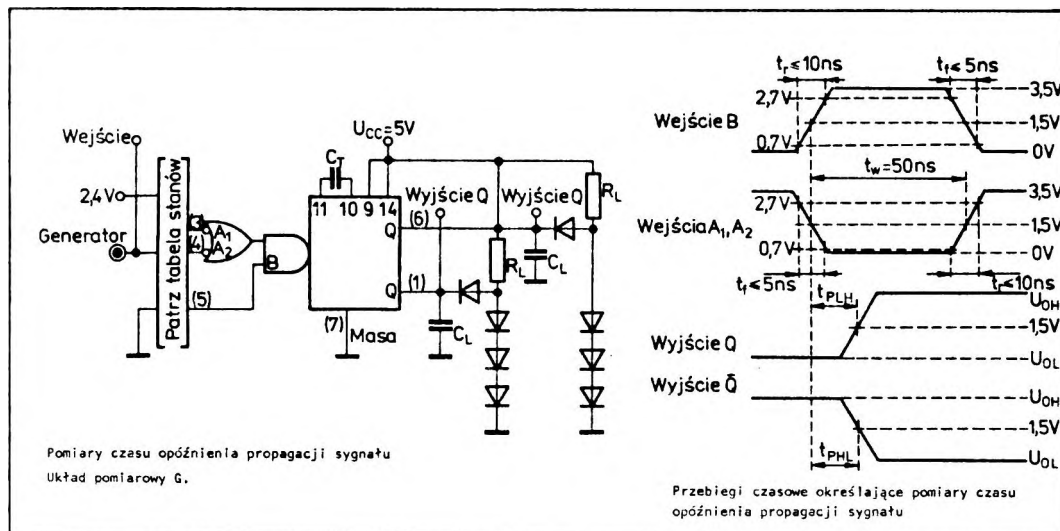
Układ pomiarowy D. Pomiar I_{OS}

Tabela napięć wejściowych przy pomiarach I_{OS}

Napięcia wejściowe [V]				R_{int}	R_{ext}	R_{EXT}	wyjście badane
A ₁	A ₂	B					
0	0	0	0	0	0	Q	
0	0	0	4,5			Q	

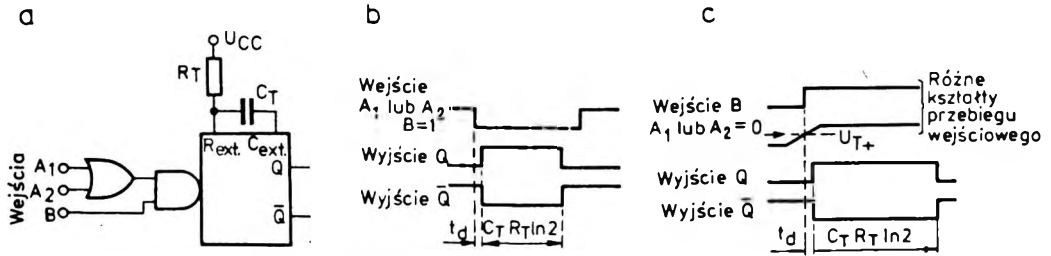
Pomiary parametrów dynamicznych

- Uwagi: 1. Parametr impulsów wejściowych: czas trwania $t_w = 50$ ns, częstotliwość $f = 1$ MHz, czas narastania $t_r = 10$ ns, czas opadania $t_f = 5$ ns
 2. Impedancja wyjściowa generatora $Z_o = 50 \Omega$.
 3. Wszystkie diody są typu BAYP95 lub odpowiedniki
 4. Wartość C_L uwzględnia pojemność sondy i pojemność montażu

2.1.8.2. Typowe zastosowania przerzutników 64/74121N

Rys. 2.123. Wyzwalanie przerzutnika monostabilnego 64/74121

a — schemat logiczny, b — wyzwalanie zboczem opadającym, c — wyzwalanie zboczem narastającym

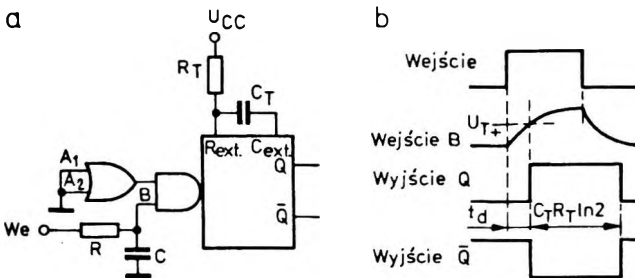
Przerzutnik monostabilny jest układem służącym do generowania impulsów o wymaganym czasie trwania. Czas trwania generowanego impulsu w przypadku układów UCA64121N lub UCY74121N zależy tylko od wartości elementów C_T , R_T , zgodnie z zależnością: $t_w = C_T R_T \ln 2$.

Przerzutnik może być wyzwalany zboczem opadającym lub narastającym sygnału wejściowego. Impuls generowany pojawi się na wyjściu z opóźnieniem $t_d = 15 \div 70$ ns w stosunku do zbocza wyzwalającego. Większą wartość opóźnienia uzyskuje się przy wyzwalaniu zboczem opadającym na wejściach A_1 , A_2 .

Generowanie impulsów z kontrolowanym opóźnieniem

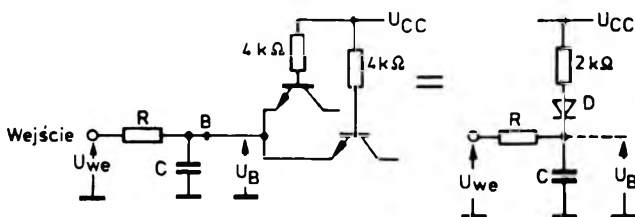
Jeżeli wymagana jest generacja impulsu z dłuższym kontrolowanym opóźnieniem, to można zastosować układ opóźniający RC na wejściu B zgodnie ze schematem przedstawionym na rys. 2.124a.

Czas opóźnienia t_d jest proporcjonalny do wartości pojemności C oraz jest funkcją rezystancji ($R+r$), gdzie r jest wartością rezystancji wyjściowej układu sterującego w stanie wysokim. Maksymalna wartość rezystancji R jest ograniczona uzyskaniem stanu niskiego na wejściu B. Na rysunku 2.125 przedstawiono

Rys. 2.124

Generowanie impulsów z opóźnieniem
a — schemat połączeń, b — przebiegi czasowe na wejściach i wyjściach układu

Rys. 2.125

Fragment obwodu wejściowego i jego schemat zastępczy

fragment obwodu wejściowego i jego schemat zastępczy. Aby uzyskać stan niski na wejściu B , wartość U_B powinna być nie większa niż wartość minimalna napięcia progowego dla zbocza opadającego U_{T-} , czyli $U_B \leq 0,8 \text{ V}$. Przy założeniu, że poziom podstawy impulsów wejściowych wynosi zero, maksymalna wartość rezystancji R wynosi

$$R_{\max} [\Omega] \leftarrow \frac{U_{T-\min} [\text{V}]}{I_{IL(B)\max} [\text{A}]} = \frac{0,8}{0,0032} = 250 \Omega$$

Jest to wartość określona dla warunków odpowiadających najgorszemu przypadkowi. Maksymalna wartość pojemności C jest ograniczona wypełnieniem przebiegu wyjściowego, ponieważ w czasie przerwy między kolejnymi impulsami wyzwalającymi powinno nastąpić całkowite rozładowanie tej pojemności.

Bramkowy generator impulsów

Na rysunku 2.126 przedstawiono schemat generatora impulsów zrealizowany z zastosowaniem przerzutnika monostabilnego UCA64121N lub UCY74121N. Pierwszy impuls jest wyzwalany opadającym zboczem sygnału bramkującego przyłożonego na wejścia

A_1, A_2 . Wyzwolenie następnych impulsów odbywa się z opóźnieniem w obwodzie sprzężenia zwrotnego z wyjścia Q na wejście B . Czas trwania impulsu do stanu wysokiego jest wyrażony zależnością: $t_w = C_T R_T \ln 2$, natomiast czas trwania przerwy między impulsami zależy od doboru elementów RC w obwodzie sprzężenia zwrotnego.

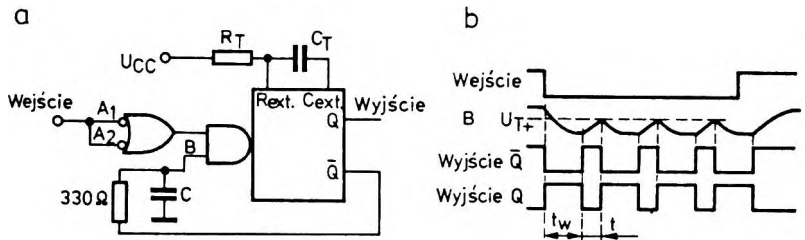
Generator impulsów z możliwością bramkowania z dwóch różnych źródeł

Na rysunku 2.127 przedstawiono schemat ideowy generatora impulsów zrealizowanego na dwóch układach UCA64121N lub UCY74121N. Czas trwania impulsów do stanu wysokiego na wyjściu Q_1 jest określony zależnością $t_1 = C_1 R_1 \ln 2$ oraz na wyjściu Q_2 zależnością $t_2 = C_2 R_2 \ln 2$.

Jeżeli układ jest wykorzystywany jako generator astabilny, to należy zwrócić uwagę na zapewnienie rozpoczęcia generacji po włączeniu napięcia zasilania. W tym celu wejście B należy ustawić w stanie wysokim z opóźnieniem przez zablokowanie tego wejścia kondensatorem elektrolitycznym i dołączenie do napięcia U_{CC} przez rezystor.

Rys. 2.126
Bramkowy generator impulsów

- a schemat logiczny,
- b przebiegi czasowe

Rys. 2.127
Generator impulsów z możliwością bramkowania z dwóch różnych źródeł

- a schemat logiczny,
- b przebiegi czasowe

